

25 augustus 2021 - mr. Lysanne Bergsma

Regelmatig verwijderen gemeentes een tegemoetkoming voor het gebruik van de eigen auto uit hun beleid. Maar het verwijderen van deze bepalingen, beëindigt de compensatieplicht niet. Rechtbank Limburg bevestigde dit afgelopen juli nog. Ook als de cliënt het vervoer zelf door de inzet van zijn eigen auto kan regelen, kan er een compensatieplicht bestaan. Heeft een cliënt door zijn beperkingen een vervoersprobleem, dan heeft de gemeente een compensatieplicht. Is het vergoeden van gebruikskosten voor de eigen auto in dat geval het goedkoopst compenserend? Dan moet de gemeente die kosten betalen.

Hoe ver gaat de compensatieplicht?

Hoe ver reikt de compensatieplicht als het gaat over een vergoeding voor het gebruik van de eigen auto? De uitspraak van de rechtbank Limburg snijdt in dit verband twee belangrijke onderwerpen aan. Een eerste vraag is of de kosten voor gebruik van de eigen auto algemeen gebruikelijk kunnen zijn. Het tweede onderwerp betreft de rol van “eigen kracht”. In het bijzonder speelt dan de vraag of de gemeente een vergoeding moet betalen als cliënt de ritjes ook zelf kan betalen.

Wanneer zijn kosten algemeen gebruikelijk?

Een voorziening is algemeen gebruikelijk als zij (CRvB 20-11-2019):

- 1) Niet specifiek bedoeld is voor personen met een beperking;
- 2) Daadwerkelijk beschikbaar is;
- 3) Een passende bijdrage levert én;
- 4) Financieel kan worden gedragen door iemand met een inkomen op minimumniveau.

Zijn de kosten voor het gebruik van de eigen auto algemeen gebruikelijk?

Niet alleen personen met een beperking maken kosten voor het gebruik van hun auto (1e criterium). Ook aan voorwaarden twee en drie zal zijn voldaan. Vindt de gemeente dat deze kosten “kunnen worden gedragen door iemand met een

inkomen op minimumniveau”, dan kan zij de vergoeding dus als algemeen gebruikelijk afwijzen.

Om hier te beoordelen of er sprake is van een algemeen gebruikelijke voorziening moet de gemeente de gebruikskosten vergelijken met het inkomen op minimumniveau. Hoge gebruikskosten zullen om die reden minder snel algemeen gebruikelijk zijn dan lage gebruikskosten. Om kosten voor het gebruik van de eigen auto als algemeen gebruikelijk te kunnen aanwijzen, is het belangrijk dat de gemeente beschrijft wat financieel met een minimuminkomen kan worden gedragen.

Kosten voor het gebruik van een auto kunnen algemeen gebruikelijk zijn

Op basis van de Participatiewet gelden vervoerskosten, die nodig zijn om deel te nemen aan het leven van alledag, als betaalbaar voor iemand met een inkomen op bijstandsniveau (minimuminkomen). Dit geldt niet voor extra kosten die iemand door bijzondere omstandigheden maakt.

Ik denk dat je met succes kunt stellen dat de reguliere kosten voor het gebruik van de auto algemeen gebruikelijk zijn.

Op basis hierop kun je denk ik stellen dat de normale kosten voor het gebruik van een auto algemeen gebruikelijk zijn. Dit kan anders zijn als deze kosten hoog zijn, omdat er sprake is van een bijzondere omstandigheid door de beperkingen van cliënt. Je kunt daarbij denken aan een cliënt die zich, door zijn beperkingen, ook op de korte afstand moet verplaatsen met de auto. Ook als cliënt door zijn beperkingen een auto moet rijden die duur is in gebruik, zullen de gebruikskosten mogelijk niet algemeen gebruikelijk zijn.

De rol van eigen kracht

Wat in de zaak van de Rechtbank Limburg ook speelde was de vraag of de gemeente een gebruiksvergoeding voor de eigen auto mag weigeren als cliënt dit vervoer zelf kan betalen. De rechtbank bepaalde dat dit niet het geval is. Als een cliënt met een vervoersprobleem een eigen auto heeft en daar gebruik van kan maken, dan kan hij zich op basis van eigen kracht verplaatsen. Wil cliënt

daarnaast de gebruikskosten voor de auto vrijwillig dragen, dan is er ook sprake van eigen kracht. Maar: als de gemeente heeft vastgesteld dat de gebruikskosten niet algemeen gebruikelijk zijn, kan de gemeente niet afdwingen dat cliënt deze kosten zelf betaalt. Uit de wetsgeschiedenis blijkt namelijk dat “eigen kracht” niet betekent dat de gemeente de cliënt kan dwingen om eigen financiële middelen in te zetten (Kamerstukken II, 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 45 en CRvB 20-2-2019).

Waar moet de gemeente rekening mee houden?

Het verwijderen uit het beleid van een kostencompensatie voor het gebruik van de eigen auto zet weinig zoden aan de dijk. Uit kostenbesparend oogpunt kan een financiële tegemoetkoming ook beter in de Verordening blijven staan. Anders dan bij een pgb of een naturavoorziening het geval is, hoeft een financiële tegemoetkoming namelijk niet precies toereikend te zijn. Ook is de tegemoetkoming minder arbeidsintensief.

Het gebruik van de eigen auto kan naar mijn mening in bepaalde gevallen wel algemeen gebruikelijk zijn. Ik raad gemeenten daarom aan om hier scherp beleid over te maken. Heeft u ondersteuning nodig bij het aanpassen van het beleid? Bekijk dan onze [mogelijkheden](#)!